

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Мектепке дейінгі балалардың тілдерін мнемотехника әдіс-тәсілдері арқылы дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.10.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/183257/>

Хуат Амангул

Мектепке дейінгі кезең – баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен танымдық қабілеттерінің қарқынды дамитын уақыты. Бұл жаста тіл дамыту – тәрбие мен оқытудың басты бағыттарының бірі. Баланың сөздік қоры мен байланыстырып сөйлеу қабілетін жетілдіру үшін заманауи педагогикалық технологияларды тиімді пайдалану аса маңызды. Осындай инновациялық әдістердің бірі – мнемотехника.

Мнемотехника ұғымы және маңызы.

Мнемотехника (грекше “mneme” – ес, “techne” – өнер, шеберлік) – есте сақтау, қабылдау және қайта жаңғырту қабілеттерін дамытатын әдістер жүйесі. Яғни, бұл әдіс арқылы балалар ақпаратты көрнекі бейнелер, шартты белгілер немесе суреттер көмегімен жеңіл есте сақтап, еркін жеткізуді үйренеді.

Мнемотехника әдістері:

баланың есте сақтау қабілетін арттырады;

ойлау мен қиялды дамытады;

байланыстырып сөйлеу дағдыларын жетілдіреді;

логикалық жүйелі ой қорытуға көмектеседі.

Мектепке дейінгі тіл дамыту үдерісінде мнемотехниканы қолдану.

Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін мнемотехника әдісі ең тиімді әдістердің бірі болып табылады, себебі олар көбінесе ақпаратты көрнекі түрде қабылдайды.

Тәрбиеші мнемокестелер, мнеможолдар және мнемосызбалар арқылы баланы сөз құрастыруға, сөйлем мен әңгіме құрауға баулиды.

Мысалдар:

1. Мнемокесте арқылы өлең жаттау:

Өлең жолдарына сәйкес келетін суреттер немесе шартты белгілер қойылады. Бала сол белгілерге қарап, өлеңді еске түсіреді.

2. Мнеможол арқылы әңгіме құрастыру:

Суреттер тізбегі (мысалы, күн – бұлт – жаңбыр – кемпірқосақ) арқылы бала оқиғаның ретін айтып береді.

3. Мнемосызба арқылы сөздік қорды дамыту:

Белгілі бір тақырып (жануарлар, көкөністер, киімдер) бойынша суреттер мен белгілер арқылы жаңа сөздерді меңгереді.

Мнемотехниканың бала дамуына ықпалы.

Мнемотехника әдістерін жүйелі түрде қолдану төмендегідей нәтижелерге қол жеткізеді:

Сөздік қор байиды;

Сөйлем құрау қабілеті жетіледі;

Сөйлеу мәдениеті мен логикалық ойлау қабілеті дамиды;

Өзін еркін және сенімді түрде білдіруге үйренеді;

Қиял мен шығармашылық қабілеті оянады.

Қорытынды

Мнемотехника – мектепке дейінгі ұйымдарда тіл дамыту жұмысын жандандырудың тиімді әдісі. Бұл тәсіл балалардың есте сақтау, ойлау және сөйлеу қабілеттерін кешенді түрде дамытады. Тәрбиеші мен педагогтің шеберлігі – мнемотехниканы күнделікті оқу іс-әрекетіне жүйелі енгізуде. Нәтижесінде бала қоршаған ортамен еркін тілдік байланыс орната алады, ойын жүйелі жеткізуге машықтанады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.